

**PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
VILNIAUS LOPŠELYJE – DARŽELYJE „UŽUPIUKAS“
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Darželyje „Užupiukas“ siekiama sukurti sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškomis aplinką. Lopšelyje-darželyje dėmesį skiriame grupės taisyklių apie pageidautiną elgesį kūrimui, ugdytinių tarpusavio, šeimos-įstaigos bendradarbiavimo skatinimui, pagarbių tarpusavio santykių kūrimui, ugdytinių tinkamo elgesio pastebėjimui ir skatinimui, nuosekliam ir reguliariam ugdytinių socialinių ir emocinių kompetencijų lavinimui. Visa Darželio bendruomenė puoselėja pozityvias vertybes: bendruomeniškumą, mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt. Darželyje kuriama atvirumo, bendradarbiavimo, tarpusavio supratimo ir pagalbos kitam atmosfera.

1. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus lopšelyje–darželyje „Užupiukas“ tvarkos aprašo (toliau – Tvarkos aprašas) paskirtis – užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškomis Darželyje aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi. Lopšelio–darželio „Užupiukas“ Tvarkos aprašas sudarytas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602 bei Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis LR ŠMM 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr.V-190.

2. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

2.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

2.2. kiekvienas Darželio administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir stabdyti;

2.3. veiksmų turi būti imamas visais atvejais nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančiųjų patyčias amžiaus ir pareigų;

2.4. Lopšelio – darželio „Užupiukas“ Tvarkos aprašą tvirtina Darželio direktorius įsakymu;

2.5. visi Darželio bendruomenės nariai (administracijos atstovai, pedagogai, švietimo pagalbos specialistai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti pasirašytinai supažindinti su Darželio patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

3.2. **Patyčios** gali būti **tiesioginės** (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar **netiesioginės** (skaudinant be tiesioginės agresijos):

3.2.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

3.2.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

3.2.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;

3.3. **Patyčias patiriantis vaikas** – ugdytinis, iš kurio yra tyčiojamasi.

3.4. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis ir/ar vykdamas patyčias.

3.5. **Patyčias patiriantis suaugęs** – tėvai (globėjai, rūpintojai), administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi ugdytinis (-iai), kiti Darželio darbuotojai, ugdytinių tėvai (globėjai, rūpintojai).

3.6. **Patyčių stebėtojas** – ugdytinis ar suaugęs žmogus, matantis ar žinantis apie patyčias.

3.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis Darželio bendruomenės narių (ugdytinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų), švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

3.8. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

3.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos Darželyje stebėjimas, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA DARŽELYJE

4. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Darželio direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, pedagogai, o jos vykdyme dalyvauja visi Darželio bendruomenės nariai.

5. Darželio direktorius yra atsakingas už Darželio tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremto kasmetinio Darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, pristatymą Darželio bendruomenei ir vykdymą.

6. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymą koordinuoja 2018 m. birželio 7 d. Vilniaus lopšelio – darželio „Užupiukas“ direktorės įsakymu Nr.V-58 „Dėl darbo grupės sudarymo patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašui parengti“ patvirtinti atsakingi asmenys, kurie kasmet:

6.1. inicijuoja anoniminę Darželio darbuotojų apklausą ir/ar surenka apibendrintus duomenis iš pedagogų dėl Darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias, atlieka gautų duomenų analizę;

6.2. remiantis apklausos ir/ar pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

6.3. svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymą Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

6.4. teikia siūlymus Darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo Darželyje;

6.5. teikia siūlymus Darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

7. Pedagogai informuoja Vaiko gerovės komisijos narius apie patyčių prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA DARŽELYJE

8. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

8.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

8.2. esant pagalbos vaiko sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Darželio darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

8.3. informuoja grupės auklėtoją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

9. Pedagogas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

9.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

9.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

9.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

9.4. pasitvirtinus smurto/patyčių atvejui užpildo pranešimo apie patyčias formą (Priedas Nr. 1) ją perduoda Vaiko gerovės komisijos nariams, kurie koordinuoja patyčių prevencijos ir intervencijos veiklas.

10. Pedagogas, nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui, kreipiasi į Darželio Vaiko gerovės komisiją ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

11. Darželio Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

11.1. numato individualius pagalbos planus patyčių dalyviams, esant poreikiui, koreguoja veiksmų planą;

11.2. informuoja Darželio direktorių apie esamą situaciją;

11.3. atlieka kitus Darželio Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

12. Ugdytiniui, jo tėvams (globėjams, rūpintojams) pasityčiojus iš administracijos atstovo, pedagogo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Darželio direktorių.

13. Administracijos atstovui, pedagogui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš ugdytinio, jo tėvų (globėjų, rūpintojų) asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turėtų informuoti Darželio direktorių.

14. Kitiems patyčių dalyviams (pagal individualius poreikius) Darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ir pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Visi Lopšelio-darželio darbuotojai, ugdytinių tėvai (globėjai, rūpintojai) pasirašytinai supažindinami su šia tvarka.

16. Tvarkos aprašas skelbiamas Lopšelio-darželio internetinėje svetainėje <http://uzupiukas.lt/>.

17. Visi dokumentai, esantys ugdytinio asmens byloje ir duomenys, susiję su ugdytiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

Pritarta:

Mokytojų tarybos posėdyje 2018-08-30 Nr. MT-3

Darželio Tarybos posėdyje 2018-08-31 Nr. LT-3

VILNIAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „UŽUPIUKAS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą, patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą, patyčias:	
Kada įvyko smurtas, patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas, patyčios:	
Kokia smurto, patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Fizinės: užgauliojimas veiksmais (stumdymas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, plaukų pešiojimas, žnybimas, daiktų atiminėjimas ir pan.); 2. Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, veido mimika, ignoravimas, siekiant parodyti, kad yra nepageidaujamas ar atstumiamas; 3. Žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.; 4. Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, patyrusio smurtą, patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Asmens, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Asmens (-ų) stebėjusio(-ių) patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Intervenciniai veiksmai patyčių situacijoje:

--

